

ATSIZ'IN
MEKTUPLARI

ilâveli ikinci basım

Yücel Hacaloğlu

ÖTÜKEN

Birkaç Söz

Atsız'la ilgili çalışmalarım epeyce eskilere dayanır. 1956'lı yıllardan itibaren kendisi ile ilgili bilgi ve belgeleri toplamaya başlamıştım.

Yıllarca süren dostluğumuz ve sohbetlerimiz sırasında tuttuğum notları tasnif ederek değerlendirmek imkânım, çeşitli sebeplerle, mümkün olmadı. Aradan uzunca bir süre geçti ve Atsız öleli yirmi beş yıl oldu. Ben hâlâ bu çalışmaları bitirememiştim. Evet, ne zaman bitecekti? Hiç olmazsa, bu çalışmaların bir bölümünü, mektuplarını yayınlamayı uygun buldum. Orkun'da mektupların bir kısmı yayınlanmaya başladı. Etraftan, kitap hâline getirilme teklifleri sık sık tekrarlandı. Bu konuda, değerli arkadaşım ve kardeşim Altan Deliorman'ın teşvik ve destekleri beni fazlasıyla sevindirdi.

Atsız, kendisine mektup yazan herkese, ilkokul talebesi bile olsa, mutlaka cevap vermiştir. Yetmiş yıllık hayatında, yüzlerce mektup yazmıştır. Bu mektupların büyük çoğunluğu, ne yazık ki elimize geçmemiştir. Biz, ölümünden sonra, mektuplarını toplamaya çalıştık. Yirmi beş yılda bulabildiklerimiz, şimdilik bu kadardır. Birtakım kimselerde mektupların bulunduğunu biliyoruz. Israrlı isteklerimiz, bunların elimize geçmesini mümkün kılmadı.

Sovyetlerin Çekoslovakya'yı işgali dolayısıyla, Sovyetler Birliği Devlet Başkanı Leonid Brejnev'e yazdığı, protesto mahiyetindeki, on sekiz sayfalık mektubu da, elimize geçmemiştir.

Profesör Sadri Maksudî Arsal'ın kızı Âdile Ayda'nın **“Siz, yüzyıllar geçtikten sonra bile ilham kaynağı olacak bir millî şuur âbidesisiniz.”** diye nitelendirdiği Atsız, çocukluğundan beri ruhunda fırtınalar kopan, engin ve coşkunun bir ruha sahip, zengin bir hayal gücü ve inandığı hususlardan asla tâviz vermeyen bir ülkü devidir.

Bir karakter âbidesidir.

Mazide ve istikbalde yaşayan Atsız, Türkçe'nin en güzel örneklerini vermiş ve Türkçe'yi şöyle anlatmıştır.

“Büyük devlet olmanın şartlarından biri de zengin ve hareketli bir dile sahip olmaktır. Millî ihmaller dolayısıyla gelişmemiş olan, kökü kuvvetli dilimizi büyük bilim ve sanat dili hâline getirmek, ihmal olunmayacak bir dâvamızdır. Ne melezleştirilmiş eski dil, ne de öz Türkçe denilen uydurma dil, büyük bilim ve edebiyat dili olamaz.”

Ülkü, insan olmanın şartıdır. İnsanlar, ülkü sayesinde ölümsüzlüğe kavuşurlar.

Atsız, Türk ülküsü sayesinde ölümsüzleşmiştir.

Atsız hakkında hüküm verecekler, bu mektuplardan yararlanacaklardır. Okuyanlar, mektuplarda, Atsız'ın şahsî görüşlerini, olaylar hakkındaki kanaatlerini, tarih ve edebiyatla ilgili düşüncelerini, bilgi kırıntıları şeklinde de olsa bulabileceklerdir.

“Bozkurtlar” adlı eseriyle klâsikler arasına giren mücadele ve karakter adamı Atsız'ın mektuplarında, özel durumlar dolayısıyla, noktalı yerler, tarafımızdan konulmuştur. Açık isim yazmanın, şimdilik, bir faydasının olacağını sanmıyoruz.

Atsız'ın, Sadri Maksudî Arsal'ın kızı Âdile Ayda'ya yazdığı mektupları, Âdile Ayda, bir kitapta toplamış ve yayınlamıştı. Biz, bu mektupları da, kitaba aynen almış bulunuyoruz.

Eserin hazırlanmasında ve mektupların temininde yardımlarını gördüğümüz Refet Körüklü'ye, Prof. Dr. İsmail Hakkı Gökhan'a, Mustafa Kayabek'e, Emekli Albay Turan Kekevi'ye, Yavuz Bülent Bâkiler'e, Hasan Oraltay'a, Prof. Dr. Ali Birinci'ye, Mustafa Ağlaç'a, Erk Yurtsever'e, Ömer Özcan'a, Konuralp Ercilasun'a, Hasan Şahmaranoğlu'na, Günhan Türkdoğan'a, rahmetli Muzaffer Eriş'e ve kitabın basılması için her türlü gayreti gösteren ülkü arkadaşım Altan Deliorman'a çok teşekkür ederim.

Yücel Hacaloğlu
Eylül 2001-Ankara

İkinci Baskı İçin

Elli yılı aşkın bir süredir Nihâl Atsız'ın mektuplarını toplamaya çalışıyorum. Atsız, yapılan tahminlere göre, yetmiş yıllık hayatında, yedi yüzden fazla mektup yazmış. Bu mektupların bir kısmının kaybolduğunu biliyoruz. Bildiğim birtakım insanlardan, müteaddid ısrarlarımıza rağmen, ellerindeki mektupların fotokopilerini elde edemediğimi ifade etmeliyim. Biri var ki, elinde olan kırk iki mektubu, söz vermesine rağmen, bize ulaştırmak nezaketini göstermedi.

Öte yandan, 12 Ekim 1941'de, Atsız'ın İsmet İnönü'ye yazdığı 13 sayfalık mektubunu, henüz elde edebilmiş değiliz. Atsız'ın bu mektupta, kendisine yapılan haksızlığı belirttiği ifade ediliyor. İlk baskısını on iki yıl evvel yaptığımız, "Atsız'ın Mektupları" isimli kitaptaki mektuplara bu defa, altmış kadar daha ilâve ediyoruz. Burada, kitabın ilk baskısını yapan ülkü arkadaşım, kardeşim Altan Deliorman'ı rahmetle anmak isterim.

Doğu Türkistanlı Kazak Türk'ü Hasan Oraltay'ın, bundan sekiz dokuz yıl kadar evvel -vefatından üç yıl önce- Almanya'nın Münih şehrinde kendisinden istediğimiz, on beş klastörden oluşan arşivini Kazakistan Millî Kütüphanesi'ne on bin dolar karşılığında sattığını duymuştum. Hasan Oraltay, 2010 yılında vefat etti. Bu mektupları (elli kadar) Astana Millî Kütüphanesi'nden alıp bize gönderen Astana Ticaret Müşavirimiz Bilâl Yeşiltaş'a, ayrıca, Ömer Özcan, Prof. Dr. Ahmet Bican Ercilasun ve Mehmet Uzun (Baboğlu)'a, bazı mektup-

ların teminindeki yardımlarından dolayı, ayrı ayrı teşekkür ediyorum. Sağ olsunlar.

Atsız'ın bibliyografyasını hazırlarken, bazı hususlarla karşılaştım. 1926'da, ilk gençlik yıllarında Türk Ocağı'nda milliyetçi arkadaşları ile birlikte "Kızılma" adlı bir oda açtırdığını, 1921-1922 yıllarında, haftalık bir mecmuada "H. Nihâl" imzası ile, 1923-1924 yıllarında günlük bir gazetede, "Askerî Tıbbiye Öğrencisi H. Nihâl" imzası ile ve yine 1922 ile 1925 yılları arasında, günlük bir gazetede "H. Nihâl" imzası ile yayınlanan "Atsızlar" başlıklı hikâyesinin birincilik kazandığını öğrendim. Ancak, bu yayın organlarına ulaşmak imkânını şimdilik bulamadım.

Ayrıca, Atsız'la uzun görüşmelerimiz sırasında, yayınlamayı düşündüğü, bazılarının yazılıp tamamlandığı eserlerini şöyle sıralamıştı:

- *Türk Tarihi (Başlangıcından Bugüne Kadar)*
- *İkinci Mahmud'dan Bu Yana Osmanlı Hanedanı Tarihi*
- *Şefnâme (Hiciv) Şiirler*
- *Türklerin Dünü, Bugünü, Yarını*
- *Osmanlı Takvimleri*

Bugün, bu çalışmaların ne durumda olduğu hakkında bilgi sahibi değiliz. Yalnız, evinde bir sandık bulunduğu, içinde bazı çalışmaların olabileceği -Atsız'ın hayatını 1958 yılına kadar ayrıntılı bir şekilde kaleme alan ve henüz yayınlanmayan- rahmetli tarihçi Yılmaz Öztuna tarafından bize anlatılmış idi.

İleride, yeni mektupların elimize geçeceği hakkındaki ümidimizi muhafaza ediyoruz.

Kitabın basılmasında hassasiyet gösteren Sayın Nurhan Alpay'a, Ötüken ilgililerine teşekkür ederim.

Yücel Hacıoğlu

Şubat 2013-Ankara

HÜSEYİN NİHÂL ATSIZ

12 Ocak 1905: İstanbul'da doğdu.

Ailesi: Gümüşhane'nin Torul ilçesinin Midi köyünün Çiftçioğlu ailesinden. Babası, Deniz Makine Önyüzbaşısı Hüseyin Efendi'nin oğlu Deniz Güverte Binbaşısı Mehmet Nail Bey; annesi Trabzon'un Kadioğulları ailesinden Deniz Yarbayı Osman Fevzi Bey'in kızı Fatma Zehra Hanım.

Çiftçioğlu ailesinin bir kolu, Yozgat'ın Akdağmadeni ilçesinin Tekkegüneyi ve Dayalı köylerine yerleşmiş. Nihâl Atsız'ın, Nejdet Sançar (1 Mayıs 1910-22 Şubat 1975) adlı bir erkek kardeşi ile bir de kız kardeşi, (Aralık 1912 doğumlu) Fatma Nezihe vardır.

İlkokul: İstanbul Kadıköy'ndeki Fransız ve Alman Mektebi (1911), Süveyş'teki Fransız Mektebi (1911), Kasımpaşa'daki Cezayirli Gazi Hasan Paşa Mektebi ile Haydarpaşa Osmanlı İttihat Mektebi.

Ortaöğretim: Kadıköy ve İstanbul Sultanîsi (1922).

İmtihanla Askerî Tıbbiye'ye girdi (1922).

4 Mart 1925: Askerî Tıbbiye'den (3. sınıftan) çıkarıldı. Kabataş Lisesi'nde üç ay öğretmen vekilliği, Deniz Yolları'nın Mahmut Şevket Paşa gemisinde kâtip muavinliği yaptı.

1926: İstanbul Üniversitesi Edebiyat Fakültesi'nin yatılı kısmı Yüksek Muallim Mektebi'ne kaydoldu.

1926-27: Dokuz ay, İstanbul Taşkışla'da askerlik görevini yaptı. (28 Ekim 1926-28 Temmuz 1928)

İlk Yazısı: Ahmet Naci isimli arkadaşı ile hazırladığı *"Anadolu'da Türklere Ait Yer İsimleri"* adlı makalesi, *Türkiyat Mecmuası*'nda yayınlandı.

1930: Edirneli Nazmî'nin *"Dîvân-ı Türkî-i Basît"* adlı çalışmasıyla Edebiyat Fakültesi'nden mezun oldu.

25 Ocak 1931: Fuat Köprülü'ye asistan oldu.

Atsız Mecmua: 15 Mayıs 1931'den 25 Eylül 1932 yılına kadar 18 sayı çıkardı.

Görevden Alınma: 1932'de Ankara'da toplanan I. Tarih Kongresi'nde Prof. Dr. Zeki Velidi Togan'dan yana tavır koyduğu ve Togan'ı destekleyen protesto telgrafı çektiği için 13 Mart 1933'te asistanlık görevinden alındı.

8 Nisan 1933: Malatya Ortaokulu Türkçe öğretmenliğine (8 Nisan 1933-31 Temmuz 1933), üç ay sonra da Edirne Lisesi edebiyat öğretmenliğine tâyin olundu (11 Eylül 1933-28 Aralık 1933).

Orhun: 5 Kasım 1933'te ilk sayısını yayınladı. Dokuz sayı sonra, 14 Temmuz 1934'te Bakanlar Kurulu kararı ile kapatıldı.

28 Aralık 1933: Vekâlet emrine alındı.

9 Eylül 1934: Kasımpaşa Deniz Gedikli Hazırlama Okulu Türkçe öğretmenliğine atandı.

1 Temmuz 1938: Bu görevden uzaklaştırıldı. Özel Yüce Ülkü (1937-1939) ve Boğaziçi Liselerinde (19 Mayıs-7 Nisan 1944) edebiyat öğretmenliği yaptı.

Orhun: 1 Ekim 1943'te, derginin ilk sayısını yayınladı. Bu dergide Başbakan Şükrü Saraçoğlu'na yazdığı iki açık mektup, büyük yankı uyandırdı; millî galeyana sebep oldu.

3 Mayıs 1944: Sabahattin Âli adlı solcunun Atsız aleyhine açtığı dâva dolayısıyla, Türk milliyetçisi gençler, Atsız ve milliyetçilik lehinde nümâyişler yaptılar. Türkiye'nin tanınmış milliyetçileri tutuklandı.

Tutuklama: 4 Mayıs 1944'te tutuklandı. Bir buçuk yıl tutuklu kaldı. İçinden lağım suları akan zindana atıldı. 7 Eylül 1944'te, İstanbul 1 Numaralı Sıkıyönetim Mahkemesi'nde, duruşma başladı. Altı buçuk yıla mahkûm edildi. Askerî Yargıtay 25 Ekim 1945'te, kararı esastan bozdu.

19 Mayıs 1944: Cumhurbaşkanı İsmet İnönü, Türk milliyetçilerini vatan hainliği ile suçlayan meşhur nutkunu söyledi.

Beraat Etmesi: 31 Mart 1947'de, bütün milliyetçi arkadaşları ile birlikte beraat etti ve karar kesinleşti.

İşsizlik: Nisan 1947'den Temmuz 1949'a kadar, kendisine devlette iş verilmedi. Bir süre, Türkiye Yayınevi'nde çalıştı.

25 Temmuz 1949: Süleymaniye Kütüphanesi'ne uzman tâyin edildi.

21 Eylül 1950: Haydarpaşa Lisesi edebiyat öğretmenliğine atandı.

Görevden Alınma: 4 Mayıs 1952 tarihinde, Ankara Atatürk Lisesi'nde verdiği “Devletimizin Kuruluşu” konulu konferansı dolayısıyla Süleymaniye Kütüphanesi tasnif memurluğuna geri gönderildi (13 Mayıs 1952).

1 Nisan 1969: Memuriyetten emekli oldu.

Ötüken: 1950-52 ve 1962-64 yıllarında devam ettirdiği *Orkun* (68 sayı çıktı.) dergisinden sonra, 1 Ocak 1964'te “*Ötüken*” adlı mecmuayı yayınladı.

Hapse Giriş: *Ötüken* dergisinde bölücülerle ilgili yazdığı bir seri yazı yüzünden on beş aya mahkûm edildi (Karar 2'ye 1). 70 yaşında tutuklandı. Önce Toptaşı, daha sonra Sağmalcılar Cezaevi'ne gönderildi (14 Kasım 1973).

Tahliye: 22 Ocak 1974'te, Cumhurbaşkanı Fahri Korutürk, yetkisini kullandı ve tahliye oldu.

Hastalanışı ve Ölümü: Kasım 1975'te hastalandı. 11 Aralık 1975'te, bir kalp krizi sonucu vefat etti. Kadıköyü'ndeki Karacaahmet Mezarlığı'na defnedildi (13 Aralık 1975).

Evliliği: Arapça, Farsça ve Fransızca bilen Atsız, felsefe öğretmeni Mehpare Hanım'la evlendi ve eşinden 1935 yılında ayrıldı. İkinci evliliğini, tarih öğretmeni Bedriye Hanım'la 27 Şubat 1937'de yaptı. Bu evlilikten, 4 Kasım 1939'da Yağmur, 14 Temmuz 1946'da Buğra adlı iki oğlu dünyaya geldi. Atsız, Bedriye Hanım'dan, Mart 1975 tarihinde ayrıldı.

HÜSEYİN NİHÂL ATSIZ'IN
İMZALARI VE TAKMA İSİMLERİ:

a) İmzaları:

Atsız

H. Nihâl (Hüseyin Nihâl)

Nihâl Atsız

Çiftçioğlu

Çiftçioğlu H. Nihâl

H. Çiftçioğlu (Hüseyin Çiftçioğlu)

b) Takma İsimleri:

Y. D.

T. Bayındırlı

Selim Pusat

Emekli Kurmay

Sururi Ermete

Bozkurt

Adsız Dergi

Türkoğlu

K. A.

İrkıl Ata

M. Ekrem